

I. Wdrożenie dyrektywy ciśnieniowej - PED do polskiego porządku prawnego

Dyrektywa 2014/68/UE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 15 maja 2014 r. w sprawie harmonizacji ustawodawstw państw członkowskich odnoszących się do udostępniania na rynku urządzeń ciśnieniowych – zwana dalej dyrektywą PED została wdrożona do polskiego porządku prawnego ustawą z dnia 13 kwietnia 2016 r. o systemach oceny zgodności i nadzoru rynku oraz rozporządzeniem Ministra Rozwoju z dnia 11 lipca 2016 r. w sprawie wymagań dla urządzeń ciśnieniowych i zespołów urządzeń ciśnieniowych. Rozporządzenie krajowe wdrażające dyrektywę PED należy czytać łącznie z ww. ustawą.

II. Ocena zgodności wyrobu

Przed wprowadzeniem do obrotu, urządzenie objęte przepisami dyrektywy PED musi zostać poddane ocenie zgodności z zasadniczymi wymaganiami. Procedura oceny zgodności ma zastosowanie do danego urządzenia w zależności od kategorii do której zgodnie z rosnącym poziomem niebezpieczeństwa zostanie ono zakwalifikowane. Producent może dokonać oceny zgodności urządzenia według jednej spośród procedur przewidzianych dla określonej kategorii. Może wybrać sobie także procedurę stosowaną do kategorii wyższej, o ile jest dostępna. Dla kategorii I urządzeń przewidziano wewnętrzną kontrolę produkcji (moduł A), dla kategorii II wewnętrzną kontrolę produkcji oraz nadzorowaną kontrolę urządzeń ciśnieniowych w losowych odstępach czasu (moduł A2), zapewnienie jakości procesu produkcji (moduł D1), zapewnienie jakości kontroli i badania gotowych urządzeń ciśnieniowych (moduł E1).

Dla kategorii III przewidziano badanie typu UE– moduł B (typ projektu) łącznie z modułem D (zgodność z typem w oparciu o zapewnienie jakości procesu produkcji) lub modułem F (zgodność z typem w oparciu o weryfikację urządzeń ciśnieniowych) albo badanie typu UE– moduł B (typ produkcji) łącznie z modułem E (zgodność z typem w oparciu o zapewnienie jakości urządzeń lub modułem C2 (zgodność z typem w oparciu o wewnętrzną kontrolę produkcji oraz nadzorowaną kontrolę urządzeń ciśnieniowych w losowych odstępach czasu) albo procedurę oceny zgodności opartą na pełnym zapewnieniu jakości (moduł H).

Dla kategorii IV urządzeń przewidziano, badanie typu UE– moduł B (typ produkcji) łącznie z modułem D (zgodność z typem w oparciu o zapewnienie jakości procesu produkcji) lub modułem F zgodność z typem w oparciu o weryfikację urządzeń ciśnieniowych (moduł F), albo procedurę oceny zgodności opartą na pełnym zapewnieniu jakości oraz badaniu projektu (moduł H1).

W ramach procesu oceny zgodności producent może lub musi (w zależności od wymogów dotyczących procedury oceny zgodności) zgłosić się o przeprowadzenie oceny zgodności do strony trzeciej, tj. jednostki notyfikowanej W przypadku procedur związanych z wykonywaniem i badaniem połączeń nierozłącznych stroną trzecią jest również tzw. uznana organizacja strony trzeciej. Ww. strony trzecie i powinny mieć akredytację Polskiego Centrum Akredytacji (PCA).

Wyszukiwarka jednostek certyfikujących wyroby akredytowanych przez PCA

<https://www.pca.gov.pl/akredytowane-podmioty/akredytacje-aktywne/jednostki-certyfikujace-wyroby/>

III. Normalizacja

Aby pomóc producentom w wykazaniu zgodności ich wyrobu z wymaganiami zasadniczymi oraz aby umożliwić kontrolowanie tej zgodności, wskazane jest posługiwanie się w trakcie projektowania i budowy urządzeń normami zharmonizowanymi. W Polsce krajową jednostką

normalizacyjną jest Polski Komitet Normalizacyjny (PKN). Domniemywa się że, wyrób który jest zgodny z normami zharmonizowanymi spełnia zasadnicze wymagania.

Przypominamy, że w każdej dyrektywie, gdzie istnieje możliwość dokonania oceny zgodności np. według modułu A (wewnętrzna kontrola produkcji) i producent mógłby samodzielnie dokonać oceny zgodności swojego wyrobu, w oparciu o normy zharmonizowane, w przypadku gdy podczas analizy zagrożeń i oceny zgodności okaże się, że:

- normy w sposób niepełny obejmują dane zagrożenie,
- nie ma aktualnie normy obejmującej dane zagrożenie,
- dana norma, lub jej część, jest oprotestowana przez co najmniej jedno Państwo Członkowskie,

i w związku z powyższym - producent nie ma możliwości dokonania pełnej oceny zgodności w oparciu o te normy - producent zleca badanie swojego wyrobu, lub jego "nieocenionej" z powodu braku w normach części, jednostce oceniającej zgodność, która będzie w stanie przeprowadzić takie badanie.

Niezależnie od powyższego, producent np. w przypadku wątpliwości dot. prawidłowego dokonania przez niego oceny zgodności, zawsze może zlecić takie badanie.

Wyszukiwarka norm

<https://wiedza.pkn.pl/wyszukiwarka-norm>

IV. Wymagania zawarte w dyrektywie PED

Dyrektywa PED zawiera najważniejsze informacje dotyczące zagrożeń i sytuacji niebezpiecznych związanych z wyrobem (na przykład wytrzymałość fizyczna i mechaniczna, łatwopalność, właściwości chemiczne, elektryczne lub biologiczne, higiena, radioaktywność,) które powinny zostać wyeliminowane. Dyrektywa zawiera również wymagania odnoszące się do parametrów wyrobu albo jego właściwości (na przykład wymagania dotyczące materiałów, projektowania, konstrukcji, procesu produkcji, instrukcji sporządzanych przez producenta), lub wytycza zasadniczy cel w zakresie ochrony (na przykład za pomocą listy wymagań). PED zawiera również wymagania odnoszące się do niektórych kategorii urządzeń lub specyficznych zagrożeń np.: urządzenia ciśnieniowe opalane lub ogrzewane w inny sposób, narażone na ryzyko przegrzania (na przykład wytwornice pary i gorącej wody, podgrzewacze stosowane w procesach chemicznych i im podobnych, urządzenia stosowane w przetwórstwie spożywczym) oraz instalacje rurociągowy.

V. Organy Nadzoru Rynku

Organami nadzoru rynku w zakresie dyrektywy PED są:

Państwowa Inspekcja Pracy

<https://www.pip.gov.pl/pl/>

Inspekcja Handlowa

https://www.uokik.gov.pl/wazne_adresy.php#faq595

Wyższy Urząd Górniczy

<http://www.wug.gov.pl/>

VI. Dozór techniczny

Wybrane urządzenia wytworzone zgodnie z dyrektywą PED podlegają w fazie eksploatacji dozorowi technicznemu. Zasady, zakres i formy jego wykonywania określa ustawa o z dnia 21 grudnia 2000 r. o dozorcze technicznym. Dozór techniczny jest sprawowany przez Urząd Dozoru Technicznego oraz specjalistyczne jednostki dozoru technicznego - Transportowy Dozór Techniczny i Wojskowy Dozór Techniczny

Urządzenia podlegające dozorowi technicznemu

<https://www.udt.gov.pl/co-i-kiedy-podlega-dozorowi>